

תקנון התפילה

תקנון התפילה

1. התפילה	• הנחיות לש"ץ
2. הקהל	• הנחיות לאומר קדיש
3. חגיגות	• הנחיות למתפללים

1. התפילה

- א התפילה תערך לפי נוסח אשכנז המקובל בירושלים תוכב"א (מחוץ למקרים שבהם קובע התקנון סדר אחר), בהבהרה ספרדית, תוך מתן משמעות דתית לתקומת ישראל במדינתו הריבונית.
- ב העובר לפני התיבה חייב להתפלל לפי הנוסח שבסידור שהונח ע"י הוועד על עמוד התפילה, ולהתפלל בהתאם לנוהגים המצוינים בסידור שלפניו. בימים הנוראים קובע המחזור רינת ישראל בתיקונים שנקבעו בו. הסליחות נאמרות לפי מנהג ליטא.
- ג והרי הערות לנאמר בסעיף א' אשר התקנון קובע:
- מזמור שיר של בת ומזמורי המועדים נאמרים אחרי קדיש תקבל של שחרית. בשבת נאמר "שיר הכבוד" אחרי מזמור שיר של יום. בשבת ובמועדים שבהם אומרים הלל, אין אומרים "שיר הכבוד".
- הש"ץ יאמר פסוק ראשון של "שמע" וקדושה דסדרא (ובא לציון גואל) בשחרית ובשבת במנחה, בקול רם. ההושענות של חג הסוכות נאמרות בסוף תפילת שחרית, אחרי ההלל. בסוף תפילת ערבית של שבת שרים "יגדל" ובסוף תפילת מוסף "אדון עולם"; ובמועדים בערבית "אדון עולם" ובמוסף "יגדל". אמירת הסליחות של ערב ר"ה, פיוטי ימים נוראים והקינות של תשעה באב, תהיה לפי דפי הדרכה מיוחדים. בימי ספירת האומר, יספור הש"ץ בשחרית לאחר הקדיש האחרון בלא ברכה.
- ד רק מי שייקבע על ידי הוועד יירד לפני התיבה. הוועד ישקוד לבחור כשליחי ציבור רק מי שמדייק בהיגוי ורגיל במנהגי בית הכנסת ולחניו. נערים מגיל 10 יורדים לפני התיבה ל"פסוקי דזמרא" ול"קבלת שבת". נערים מגיל בר-מצוה ואילך – גם ליתר חלקי התפילה.
- ה בשבתות ובמועדים אין זכות קדימה לשליחות ציבור לבעלי יום זכרון, ואין בעלי חזקות לגבי תפילות מסוימות.
- ו שליח הציבור ישתדל שלא לכפול את מילות התפילה.
- ז שליח הציבור ישתדל לשתף את הקהל בשירה בציבור.
- ח שליח הציבור יתעטף בטלית בכל התפילות, ויעזוב את התיבה ויסיר את טליתו רק לאחר סיום התפילה (כולל שירת "יגדל" ו"אדון עולם").
- ט בערב שבת, לאחר קבלת שבת, תיאמר בחדשי החורף דרשה על פרשת השבוע, שלא תארך יותר מ-10 דקות.
- י בתקופת הנהגת שעון קיץ תתקיים בערב שבת תפילה מוקדמת, נוסף לתפילות במועד הרגיל. תפלת מנחה לפני פלג המנחה (כשעה לפני זמן הדלקת הנרות) וקבלת שבת לאחר פלג המנחה. הוועד יפרסם לוח זמנים מפורט לתקופה זו.

- יא בשבתות ילמד חבר שיתמנה לכך על ידי הוועד דבר הלכה קצר – וזאת אחרי "אנעים זמירות". לא ייאמר קדיש אחרי "אנעים זמירות" אלא קדיש דרבנן אחרי לימוד ההלכה. לימוד זה לא יתקיים במועדים (כולל שבת חול המועד).
- יב קדיש יתום ייאמר על ידי כל החייבים באמירתו בצוותא ובקצב אחיד. לשם שמירה על כך, ידריך אחד החייבים שייבחר ע"י הוועד את יתר החייבים והוא יקבע את הקצב ואת הסדר. בתפילות השבת והמועד יגש לבמת הקריאה מי שמתמנה והוא ידריך משם את יתר האומרים. אומרי הקדיש בימות החול יחלצו התפילין לאחר הקדיש האחרון. אם יש ביום חול רק אבל אחד בביהכ"ס, מדלגים על הקדיש אחר שיר של יום. אם אין אף אבל בביהכ"ס בחול; הש"ץ אומר קדיש דרבנן אחרי "אין כאלקינו".
- יג הש"ץ יגן את ה"הלל" בדרך שבה הקהל יכול לחזור על הקטעים "הודו" ו"אנא".
- יד הש"ץ יתחיל ב"שמע ישראל" אחרי סגירת ארון הקודש. הש"ץ ימשיך לפנות אל הקהל בשעת אמירת "גדלו", וירם את ספר התורה באמירת "ונרוממה שמו יחדיו".
- י"א מי שברך לחילי צה"ל בשבת ובמועדים נאמר ע"י הגבאי לפני ה"הגבהה".
- טו בשבתות ובמועדים תאמר "התפילה לשלום המדינה". [ב"שבת מברכים" אומרים "מי שברך" ליהודים בארצות המצוקה]. תפילות יום העצמאות ויום ירושלים תתנהלנה לפי הוראת הרבנות הראשית לישראל משנת תשל"ז.
- טז בשעת "יזכור" ביום הכיפורים תיערך אזכרה מיוחדת לחיילים בני קהילתנו שנפלו במערכות ישראל, וכן אזכרה מיוחדת לחברי בית הכנסת שהלכו לעולמם בשנה שחלפה.
- יז הקהל יעמוד על רגליו בעת אמירת "מי שברך" לחיילי צה"ל, התפילה לשלום המדינה ו"אב הרחמים" (שהיא גם לזכר אחינו קרבנות השואה).

קריאת התורה

- יח על הוועד לשקוד כמיטב יכולתו לקבוע בעלי קריאה בתורה ובנביא המדייקים בהיגוי ובטעמים. בשעת הצורך תתחלק הקריאה בין מספר בעלי קריאה. הוועד ידאג שבעלי קריאה לא קבועים ייבדקו עובר לקריאתם. על יד שולחן הקריאה יעמוד אדם בקי בקריאה, ורק הוא יעיר לבעל הקורא בשעת הצורך.
- יט בקריאת התורה בשבתות לא תורשה יותר מהוספה של "אחרון". ההוספה תיעשה במקום המצויין בחומש המיוחד שעל הבמה.
- כ אין חזקות לעליות מסוימות ולמפטיר. הוועד ישתדל לחלק את העליות ואת ההפטרות מתוך שאיפה להקיף את כל ציבור המתפללים הקבועים והאורחים במשך השנה ומתוך עדיפות לחיובים על פי הדין (בעל ברית, חתן ביום חתונתו, מי שיש לו יום זכרון לאביו או לאמו בו ביום, וחייב בברכת הגומל – פרט לחייב משום חזרה מחו"ל שיברך לפני ה"הגבהה") ועל פי המנהג (הולדת בן או בת, חתן לפני חתונתו). סדר המחוייבים אינו כולל בהכרח בעלי יום זכרון במשך השבוע.
- כא העולים ייקראו לתורה בשמותיהם.
- כב "מי שברך" ייאמר לעולה בלבד בתוספת המלים "עם כל משפחתו" אחרי שמו. "מי שברך" ליולדת ייאמר אחרי עליית האב והסבים בלבד. לבר מצוה ולבת מצוה עצמם, למתגיסיים לצה"ל, למגיעים לזקנה, לשיבה ולגבורות וכו' ייאמר "מי שברך" לפי נוסח מיוחד. ב"מי שברך" לבר/בת מצוה יזכר גם שם האם.
- כג אין מזכירים נדרים בשעת "מי שברך".

כד "אל מלא רחמים" לנפטר ייאמר בימי חול ובתפילת מנחה של שבת בלבד.

כה בשבת ובמועד ייאמר "מי שברך" לחולה לפי בקשת המשפחה, שתמסר לוועד לפני קריאת התורה. הנוסח יכלול גם את שם המשפחה של החולה ויאמר "מי שברך" אחד לכל החולים.

כו קטן, מגיל 11 לפחות, עולה למפטיר בשבת, קורא את ההפטרה ומברך את הברכות.

כז הקהל יעמוד על רגליו מתחילת העליות של: שירת הים, עשרת הדברות, פרשת זכור, י"ג המדות בתענית ציבור, והאחרון של כל אחד מחומשי התורה.

כח המפטיר יקרא את ההפטרה מתוך תנ"ך שלם או מתוך מגילת קלף, ולא מתוך חומש. בשבת שיש בו חתן בתוך שבעת ימי המשתה, יוסיף המפטיר שלושה פסוקים "שוש איש בה" מהפטרת פר' ניצבים. כאשר אח"מ וקדושים אינן מחוברות ואין לאחת מהן הפטרה מעניני היום (ר"ח וכד), מפטירין בשתייהן "הלא כבני כושיים" ואין מפטירים בגנותה של ירושלים.

כט בליל שמחת תורה קוראים בתורה שלושה קרואים בפרשת וזאת הברכה.

ל מגביה ספר התורה יתמיד לשבת עם הספר עד ללקיחתו ע"י הש"ץ בתפילת "יהללו", ויעמוד עם הספר רק בתפילת "מי שעשה נסים" עד אחרי הכרזת ראש חודש, ובהזכרת נשמות במועדים.

2. הקהל

לא המתפללים לא ידברו בשעת התפילה ובקריאת התורה. והגבאים הצריכים להדבר ביניהם לצורך התפילה ישתדלו לעשות זאת באולם הכניסה ולא בהיכל התפילה.

לב המתפללים לא יסירו את טליתותיהם בשבתות ובמועדים, אלא בתום שירת "אדון עולם".

לג הורים לא יביאו לבית הכנסת ילדים שלא יוכלו לשמור על שקט והתנהגות הולמת במשך התפילה. ההורים ישמרו על ילדיהם בכל שעות התפילה לבל יפריעו. חברי הוועד מופקדים על ביצוע סעיף זה.

לד לא יותר קיבוץ נדבות ותרומות בבית הכנסת בזמן התפילה, אלא בתיאום עם הוועד.

3. חגיגות

לה הוועד יקבע סדרי בני מצוה ובנות מצוה לרבות הקידוש שלאחר התפילה, והוא יבטיח כי לא תהיינה פגיעות בשמירת השבת והכשרות. לבני מצוה שאינם מבני קהילתנו יינתן עם הרשמתם דף הדרכה.

לו בר המצוה יקרא לפני אחד מחברי הוועד, או לפני מי שיתמנה על ידו לכך, את הפרשה ואת ההפטרה או כל חלק שהוא מתכונן לקרוא, זמן סביר לפני שבת הבר מצוה.

לז אם הבר מצוה אינו ממתפללי בית הכנסת, יחוייב לבוא לפחות שלשה חדשים לפני הבר מצוה לתפילות בית הכנסת בשבת, וחודש אחד גם בימות החול.

לח לפני מוסף ידרוש אחד המתפללים שייקבע על יד הוועד לכבוד הבר/בת מצוה דרשה קצרה של כ-5 דקות, ויגיש לו/ לה שי מטעם בית הכנסת. חתן הבר מצוה יוכל לדרוש רק בעת הקידוש.

לט שבת פר' ויקרא נקבעה ליום יסוד המנין אשר נוסד בשנת תשכ"ב, ותצוין על ידי תפילה הגיגית (תוספת שירה בתפילות, דרשה וקידוש) בשמחת תורה ינתן קידוש על ידי הוועד לאחר קריאת התורה ולפני עלית החתנים. בשבת בראשית ינתן קידוש של חתני תורה ובראשית.

תקנון זה מחליף את תקנון התפילה הראשון של "מנין בית הסטודנט" מיום ר"ח אד"א תשכ"ז, אושר ע"י מועצת אגודת מעלות ביום כ"ז בניסן תשמ"ו, ועודכן ביום כ"ז בניסן תשנ"ו.

לעילוי נשמת ר' שלמה זאב ד"ר רוברט במברגר, יו"ר ועדת תפילה, שדקדק הרבה באותיותיו של תקנון זה ולא זכה לברך על המוגמר ונלב"ע בעש"ק ז' באייר תשמ"ו תנצב"ה.

אגודת מעלות – ירושלים

בית הכנסת "אהל נחמה"

תקנון התפילה – הנחיות לש"ץ

א התפילה תעריך לפי נוסח אשכנז המקובל בירושלים תובב"א (מחוץ למקרים שבהם קובע התקנון סדר אחר), בהבהרה ספרדית, תוך מתן משמעות דתית לתקומת ישראל במדינתו הריבונית.

ב העובר לפני התיבה חייב להתפלל לפי הנוסח שבסידור שהונח ע"י הוועד על עמוד התפילה, ולהתפלל בהתאם לנוהגים המצוינים בסידור שלפניו.

ג והרי הערות לנאמר בסעיף א' אשר התקנון קובע:

מזמור שיר של יום השבת ומזמורי המועדים נאמרים אחרי קדיש תקבל של שחרית. בשבת נאמר "שיר הכבוד" אחרי מזמור שיר של יום. בשבת ובמועדים שבהם אומרים הלל, אין אומרים "שיר הכבוד".

הש"ץ יאמר פסוק ראשון של "שמע" וקדושה דסדרא (ובא לציון גואל) בשחרית ובשבת במנחה, בקול רם. בסוף תפילת ערבית של שבת שרים "יגדל" ובסוף תפילת מוסף "אדון עולם"; ובמועדים בערבית "אדון עולם" ובמוסף "יגדל".

בימי ספירת האומר, יספור הש"ץ בשחרית לאחר הקדיש האחרון בלא ברכה.

- ד שליח הציבור ישתדל שלא לכפול את מילות התפילה.
- ה שליח הציבור ישתדל לשתף את הקהל בשירה בציבור.
- ו שליח הציבור יתעטף בטלית בכל התפילות, ויעזוב את התיבה ויסיר את טליתו רק לאחר סיום התפילה (כולל שירת "גדל" ו"אדון עולם").
- ז הש"ץ ינגן את ה"הלל" בדרך שבה הקהל יכול לחזור על הקטעים "הודו" ו"אנא".
- ח הש"ץ יתחיל ב"שמע ישראל" אחרי סגירת ארון הקודש. הש"ץ ימשיך לפנות אל הקהל בשעת אמירת "גדלו", וירים את ספר התורה באמירת "ונרוממה שמו יחדיו". "מי שברך לחילי צה"ל בשבת ובמועדים נאמר ע"י הגבאי לפני ה"הגבהה".
- ט בשבתות ובמועדים תאמר "התפילה לשלום המדינה".

אגודת מעלות – ירושלים

בית הכנסת "אהל נחמה"

תקנון התפילה – הנחיות לאומר קדיש

יב קדיש יתום ייאמר על ידי כל החייבים באמירתו בצוותא ובקצב אחיד. לשם שמירה על כך, ידריך אחד החייבים שייבחר ע"י הוועד את יתר החייבים והוא יקבע את הקצב ואת הסדר. בתפילות השבת והמועד יגש לבמת הקריאה מי שמתמנה והוא ידריך משם את יתר האומרים. אומרי הקדיש בימות החול יחלצו התפילין לאחר הקדיש האחרון. אם יש ביום חול רק אבל אחד בביהכנ"ס, מדלגים על הקדיש אחר שיר של יום. אם אין אף אבל בביהכנ"ס בחול, הש"ץ אומר קדיש דרבנן אחרי "אין כאלקינו".

אגודת מעלות – ירושלים

בית הכנסת "אהל נחמה"

תקנון התפילה – הנחיות למתפללים

א אין חזקות לעליות מסוימות ולמפטיר. הוועד ישתדל לחלק את העליות ואת ההפטרות מתוך שאיפה להקיף את כל ציבור המתפללים הקבועים והאורחים במשך השנה ומתוך מתן עדיפות לחיובים על פי הדין (בעל ברית, חתן ביום חתונתו, מי שיש לו יום זכרון לאביו או לאמו בו ביום, וחייב בברכת הגומל – פרט לחייב משום חזרה מחו"ל שיברך לפני ה"הגבהה") ועל פי המנהג (הולדת בן או בת, חתן לפני חתונתו). סדר המחוייבים אינו כולל בהכרח בעלי יום זכרון במשך השבוע.

ב "מי שברך" ייאמר לעולה בלבד בתוספת המלים "עם כל משפחתו" אחרי שמו. "מי שברך" ליולדת ייאמר אחרי עלית האב והסבים בלבד. לבר מצוה ולבת מצוה עצמם, למתגיסים לצה"ל, למגיעים לזקנה, לשיבה ולגבורות וכו' ייאמר "מי שברך" לפי נוסח מיוחד. ב"מי שברך" לבר/בת מצוה יוזכר גם שם האם.

ג אין מזכירים נדרים בשעת "מי שברך".

ד "אל מלא רחמים" לנפטר ייאמר בימי חול ובתפילת מנחה של שבת בלבד.

ה בשבת ובמועד ייאמר "מי שברך" לחולה לפי בקשת המשפחה, שתמסר לוועד לפני קריאת התורה. הנוסח יכלול גם את שם המשפחה של החולה ויאמר "מי שברך" אחד לכל החולים.

ו הקהל יעמוד על רגליו מתחילת העליות של: שירת הים, עשרת הדברות, פרשת זכור, י"ג המדות בתענית ציבור, והאחרון של כל אחד מחומשי התורה.

ז המפטיר יקרא את ההפטרה מתוך תנ"ך שלם או מתוך מגילת קלף, ולא מתוך חומש. בשבת שיש בו חתן בתוך שבעת ימי המשתה, יוסיף המפטיר שלושה פסוקים "שוש אשיש בה" מהפסרת פר' ניצבים.

ח מגביה ספר התורה יתמיד לשבת עם הספר עד ללקיחתו ע"י הש"ץ בתפילת "יהללו", ויעמוד עם הספר רק בתפילת "מי שעשה נסים" עד אחרי הכרזת ראש חודש, ובהזכרת נשמות במועדים.

ט המתפללים לא ידברו בשעת התפילה ובקריאת התורה. והגבאים הצריכים להדבר ביניהם לצורך התפילה ישתדלו לעשות זאת באולם הכניסה ולא בהיכל התפילה.

י המתפללים לא יסירו את טליתותיהם בשבתות ובמועדים, אלא בתום שירת "אדון עולם".

יא הורים לא יביאו לבית הכנסת ילדים שלא יוכלו לשמור על שקט והתנהגות הולמת במשך התפילה. ההורים ישמרו על ילדיהם בכל שעות התפילה לבל יפריעו. חברי הוועד מופקדים על ביצוע סעיף זה.

יב לא יותר קיבוץ נדבות ותרומות בבית הכנסת בזמן התפילה, אלא בתיאום עם הוועד.